

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

30 mei 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van de heer Eloi Glorieux tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de realisatie van de Kyotodoelstellingen in Vlaanderen
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de opvolging van de resolutie inzake de aanwezigheid van kernwapens op Vlaams Grondgebied

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Woensdag 30 mei 2001

VOORZITTER : De heer Luc Van den Brande

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.36 uur.*

Interpellatie van de heer Eloi Glorieux tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de realisatie van de Kyotodoelstellingen in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Glorieux tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, en tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de realisatie van de Kyotodoelstellingen in Vlaanderen.

Minister-president Dewael zal antwoorden, ook in naam van minister Stevaert.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren, ik ben blij dat de minister-president zelf zal antwoorden. Deze problematiek heeft betrekking op de bevoegdheidsdomeinen van bijna elke minister. Hij is dan ook de meest aangewezen persoon om te antwoorden.

Op 14 december 2000 antwoordde de minister-president op mijn vraag om uitleg dat Vlaanderen een voorbeeldrol moet vervullen bij de realisatie van onze verplichtingen onder het Kyotoprotocol. Hij voegde eraan toe dat we ons niet mogen laten ontmoedigen door de vrij koele houding van de Ver-

enigde Staten. Dat was nog voor de aankondiging van de VS dat ze zich zouden terugtrekken. De minister-president vond integendeel dat we een tandje moesten bijsteken door het ratificatieproces te versnellen. Hij refereerde daarbij aan de belangrijke rol van het Vlaams Gewest bij het Belgisch EU-voorzitterschap dat binnen een goede maand aanvangt. In het rotatieakkoord is bepaald dat Vlaanderen de Belgische zetel in de raad van Milieuministers zal innemen in het tweede semester. Hieruit besloot de minister-president : 'Het is dus belangrijk dat we bij de aanvang van het voorzitterschap ten minste ons deel van het contract hebben vervuld door de implementatie van de ratificatie'.

Ondertussen nadert de datum van de aanvang van het Belgisch EU-voorzitterschap met rasse schreden. Bovendien hebben er zich twee belangrijke internationale feiten voorgedaan. Enerzijds heeft het IPCC, het internationaal panel van klimaatdeskundigen, zijn derde 'Assessment Report' uitgebracht. Daarin wordt bevestigd dat het broeikaseffect wordt versterkt door menselijke activiteiten. Men voegt eraan toe dat de opwarming van de aarde sneller gaat dan was ingeschat. Daardoor zijn de eerder genomen maatregelen al achterhaald en moeten die worden verscherpt.

Anderzijds heeft de VS na het aantreden van de conservatieve president Bush zich zo goed als volledig teruggetrokken uit het Kyotoprotocol. Nochtans hadden ze jarenlang zelf de pen mee vastgehouden. Het was zelfs grotendeels op de leest van hun eigen economie geschoeid. Verder is voor ons ook belangrijk dat premier Verhofstadt voorzichtig te kennen heeft gegeven dat hij de 7,5 percent reductiedoelstelling nogal aan de hoge kant vindt.

Een eensgezind EU-standpunt en consequent gedrag van de Europese lidstaten en constitutionele regio's is nu meer dan ooit noodzakelijk om het Kyotoprotocol alsnog te doen slagen. De krijtlijnen die tijdens het Zweeds voorzitterschap zijn uitge-

Glorieux

zet, verdienen navolging en indien mogelijk, moeten ze nog worden versterkt. Het ratificatieproces van het protocol moet door Vlaanderen versneld worden verdergezet, zodat het tegen 30 juni 2001 kan worden afgerond.

Daarnaast moet Vlaanderen de aangegeven verbindingen realiseren. Dit betekent dat we werk moeten maken van een reële reductie van broeikasgasemissies in alle sectoren, teneinde in 2005 een stabilisatie van de broeikasgasuitstoot tegenover 1990 te realiseren en een reële reductie van 7,5 procent in 2010. Belangrijk hierbij is dat we ervan uitgaan dat alle sectoren inspanningen zullen moeten leveren, zowel de energie-intensieve industrie als de energieproducenten, de KMO's, de transportsector, de dienstensector en de residentiële sector. Dit impliceert een mix van maatregelen die de bevoegdheidsverdeling tussen de federale en gewestelijke overheden doorkruist en die betrekking heeft op zo goed als alle beleidsdomeinen : economie, mobiliteit, landbouw, huisvesting, afvalbeleid, ruimtelijke ordening, ontwikkelingsamenwerking, enzovoort. Ik herhaal mijn stelling dat elke minister een deel van de verantwoordelijkheid draagt. Als we de minimale doelstelling willen halen, dan moet een uitgebreid instrumentarium worden aangewend om het beschikbare rendabele potentieel aan CO₂- en andere broeikasgasreducties te verzilveren. Dit impliceert zowel structurele maatregelen als aanmoedigingsmaatregelen. Een stok achter de deur is niet overbodig. Een CO₂-energietaks mag bijgevolg geen taboe zijn.

Voor zover ik er zicht op heb, lijkt het erop dat de geplande maatregelen onvoldoende zullen zijn om de doelstellingen te realiseren. Ik zeg dit in alle nederigheid, want de bedoeling van mijn interpellatie is meer informatie krijgen. Zelfs met de invoering van het volledige Vlaamse maatregelenpakket, bestaande uit het CO₂/REG-plan, de benchmarkingconvenants, de na-isolatie en de openbaardienstverplichtingen inzake rationeel energieverbruik, zal de CO₂-uitstoot in 2005 7.339 kiloton hoger liggen dan in 1990. Dat is ruim 10 procent boven het niveau van 1990, maar in feite moeten we streven naar een stabilisatie tegen dat jaar en een reductie met 7,5 procent tegen 2010. We hebben dus een enorme inhaaloperatie voor de boeg.

Er is duidelijk nood aan bijkomende maatregelen en wellicht moeten de bestaande worden verfijnd. Ik refereer op dit vlak aan de intenties inzake de benchmarkingconvenants voor de energie-intensieve industrie. De meest energie-intensieve sectoren,

zoals de chemie-, staal- en papiersector, verbinden zich ertoe om tegen 2012 op het vlak van de energie-efficiëntie in hun sector tot de wereldtop te behoren. Als dit lukt, zouden ze worden vrijgesteld van een eventuele CO₂-taks. Febeliec, de lobbyfederatie van de energie-intensieve sectoren, zegt zelf ondubbelzinnig dat dit geen probleem is, omdat de Vlaamse bedrijven nu reeds tot de wereldtop behoren. Bijgevolg zullen ze weinig of niets hoeven te doen. Van deze maatregel moet in reële termen dus weinig of geen CO₂-reductie worden verwacht.

Voor een groot deel worden dezelfde argumenten gebruikt als die die de geldschieters van de verkiezingscampagne van president Bush hem hebben ingefluisterd. Deze verklaringen staan in schril contrast met resultaten en rapporten van vooraanstaande economen. Zij stellen immers dat onze westerse economie en industrie nog steeds over een heel rendabel potentieel aan energiebesparingsmaatregelen en energie-efficiëntie maatregelen beschikt. Dit betekent absoluut niet dat ik een tegenstander van de benchmarkingconvenants zou zijn, maar ze moeten wel een doel hebben. Een benchmarkingconvenant is geen doel op zich, maar een middel. Zoals de zaken er voorstaan, lijkt het dat het middel niet tot het doel – een CO₂-reductie – zal leiden.

De minister-president heeft in december terecht gesteld dat de Vlaamse regering haar verantwoordelijkheid niet mag ontlopen. Als de Kyotodoelstellingen mondiaal niet worden gehaald, zal het economisch, sociaal en ecologisch kostenplaatje veel hoger liggen dan dat van de schade die een aantal sectoren nu claimen als het gevolg van een aantal CO₂-reductie maatregelen.

Alhoewel zo goed als alle ministers bij dit probleem zijn betrokken, omdat de maatregelen over heel veel domeinen zijn verspreid, stel ik mijn concrete vragen aan de minister-president.

Mijnheer de minister-president, bevestigt de regering de afgesproken engagementen van december ? Staat de regering met andere woorden nog steeds achter de realisatie van de Kyotodoelstellingen ? IJvert ze nog steeds voor het vervullen van een voorbeeldrol ?

Zal de regering, zoals beslist in december, het ratificatieproces van het Kyoto-protocol afronden tegen 30 juni 2001, de vooravond van het Belgisch EU-voorzitterschap ?

Glorieux

Wat is de huidige status van het Vlaams Klimaatplan en het CO2/REG-beleidsplan ? Dat zijn twee fundamentele pijlers van het instrumentarium dat we moeten hanteren om de Kyoto-doelstellingen te halen. Welk CO2-reductiepotentieel wordt verwacht van de benchmarkingconvenants ? Voorzover ik er zicht op heb, en zoals de mensen van de betrokken industriële sectoren zelf stellen, is dat heel weinig.

Hoe staat de Vlaamse regering tegenover de verdeling tussen de gewesten van de 7,5 percent reductiedoelstelling van België ? Zullen wij minder doen, en zullen we als een van de rijkste gebieden van de wereld een aantal zaken doorschuiven naar Brussel of Wallonië, of streven we naar een gelijke verdeling ?

Hoe staat de Vlaamse regering tegenover het gebruik van flexibele mechanismen ? In het Kyoto-protocol is voorzien in een realisatie in eigen land van een belangrijk deel van de CO2-reducties, maar daarnaast is een aantal mechanismen ontwikkeld om de reductie elders te realiseren, zoals de joint implementation, clean development mechanism en emissiehandel. In welke mate willen we daar gebruik van maken voor de realisatie van ons deel van de koek ?

De Vlaamse regering heeft zich al in december sterk geëngageerd. Is die boodschap ook overgebracht aan de federale regering ? Is er bij de federale regering op aangedrongen de klimaatproblematiek als een belangrijke speerpuntactie mee te nemen tijdens het Belgisch voorzitterschap ?

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik ben het eens met de interpellant dat het belangrijk is om de CO2-uitstoot te beperken. Het is ook goed dat daarvoor doelstellingen worden vooropgesteld.

Ik voel me echter onvoldoende gewapend om precies in te schatten wat op de verschillende terreinen, zoals dat van de hernieuwbare energie, realistisch is op korte, halflange en lange termijn. Enige tijd geleden heb ik een voorstel ingediend, met het oog op de agenda van de Commissie voor Energie, om ons wetenschappelijk te laten bijstaan. Ik voel me immers niet gewapend om uitspraken te doen over wat technisch en materieel gezien mogelijk is.

Het is reeds vroeger verwoord in de commissie voor Economie ten aanzien van minister Van Mechelen, dat het realiseren van doelstellingen op dat vlak bijvoorbeeld ook moet samengaan met economische doelstellingen. We staan nog steeds voor voldoende economische groei, om welvaart, welzijn en werkgelegenheid mogelijk te maken. Ook die combinatie van doelstellingen hadden we graag wetenschappelijk bekeken.

Het is jammer, mijnheer Glorieux, dat u ons verzoek toen niet hebt gesteund om de Ampèrecommissie aan het woord te laten. Die verricht haar – naar ik aanneem nuttig – werk in eerste instantie in opdracht van de federale regering, en heeft gerapporteerd aan de overeenkomstige commissies van het federaal parlement. U hebt ons voornemen toen niet gesteund om dat ook in dit parlement mogelijk te maken. Ongeacht onze opinies moeten we loskomen van de slogans, en moeten we trachten zo wetenschappelijk mogelijke inzichten te verwerven.

Mijnheer de minister-president, hebt u aanwijzingen van wat volgens de regering op korte, halflange en lange termijn realistisch is ? Het is goed om doelstellingen te poneren, maar daarnaast moet er een marstabel zijn die een en ander haalbaar maakt. Dat mis ik een beetje.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik wil twee zaken extra beklemtonen. Ik spreek daarbij ook als gemeenschapssenator. Bij de voorstelling van de intenties van ons land bij het Europees voorzitterschap is zeer onduidelijk overgekomen wat premier Verhofstadt heeft gezegd over de doelstelling van 7,5 percent voor België als geheel. Dat heeft geleid tot zeer bittere reacties van de internationale milieubeweging. Men kreeg de indruk dat België zich soepeler dan het Zweeds voorzitterschap zou willen opstellen tegenover de Amerikaanse regering-Bush, en alles zou willen doen om de Amerikanen opnieuw aan de onderhandelings-tafel te krijgen.

De premier heeft gelukkig onmiddellijk ontkend dat dit de bedoeling zou zijn. Het kwaad was echter al geschied. De indruk is gegeven, en er wordt met argwaan gekeken naar wat België zal doen in de komende maanden. Het is immers heel belangrijk dat Europa de rangen gesloten houdt, en dat er geen zweem van twijfel bestaat over het feit dat we Kyoto volledig willen uitvoeren.

Malcorps

Daarom is het eveneens jammer dat al is uitgelekt dat het kabinet-Verhofstadt, eventueel niet nu maar na het Belgisch voorzitterschap, sterk wil aandringen op een versoepeling van die 7,5 procent die we in Europa hebben bedongen. Dat zijn zeer slechte signalen, die we noch op federaal, noch op gewestelijk niveau zouden mogen geven.

Het is, omwille van het belang van de zaak, nodig dat ook de gewesten hun verantwoordelijkheid opnemen. We mogen niet beginnen marchanderen over die 7,5 procent. Er is in voldoende mechanismen voorzien, internationaal en Europees, die we ook in België kunnen laten spelen. Als emission trading mogelijk is op internationaal of Europees niveau, kan het eventueel ook op Belgisch niveau.

Er groeit hopelijk al eensgezindheid over het feit dat we tegen 2005 minstens een stabilisatie moeten bereiken. Dat zal al moeilijk genoeg zijn. Verder vind ik het heel belangrijk dat de gewesten voor de rest zelf kunnen uitmaken hoe ze dat zullen doen. De bevoegdheidsverdeling op dat vlak moet worden gerespecteerd. De gewesten zijn mans genoeg om te beoordelen hoe ze dat binnen hun verschillende sectoren kunnen realiseren. Wij kennen ons eigen gewest immers het beste. Dan komt men inderdaad terecht bij die convenants. Het kan niet dat men dat eerst federaal tracht te regelen en een verdeling over de sectoren uitspreidt. Dat is blijkbaar het idee dat leeft in het kabinet van de federale premier. De gewesten moeten terzake ten volle hun verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Ten slotte ben ik het eens met de heer Glorieux : de naleving van het Kyotoprotocol hoeft helemaal geen economisch kerkhof op te leveren. Integendeel, de verliezen zullen minimaal zijn en het zou zelfs extra baten kunnen opleveren op sociaal vlak, in de vorm van extra tewerkstelling en dergelijke. Daarover bestaan reeds prognoses. We moeten ervoor durven gaan. Het gaat over een keuze voor duurzame ontwikkeling, een keuze die verschilt van de keuze die de VS maken. Op termijn zal die keuze ons een enorm voordeel opleveren, in tegenstelling tot de zeer conservatieve keuze van de Amerikaanse regering.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik sluit me aan bij de zeer pertinente vragen van de leden van de Agalev-fractie, en bij het betoog van de heer Schuermans.

Uiteraard vinden we dat het Kyotoprotocol onverkort moet worden toegepast. We hebben dus dezelfde vragen over het Belgische aandeel van de doelstelling, vastgelegd op 7,5 procent. Is hierover overleg geweest met de gewesten ? De inspanningen zullen immers niet alleen federaal, maar ook en vooral door de gewesten moeten worden geleverd. Als dit in vraag wordt gesteld, gebeurde dat met het medeweten van het Vlaams Gewest ? Eerder heeft het Waals Gewest te kennen gegeven niet akkoord te gaan met de inspanningen die terzake van die regio wordt verwacht. We ondersteunen dus de bekommernis en de waakzaamheid die leeft op het Vlaamse niveau.

Ik heb wel vragen bij het effectieve uitvoeren en finaliseren van het totale ratificatieproces, als we niet meer weten over de prijs die België en ook Vlaanderen sowieso zullen moeten betalen voor het realiseren van de Kyotodoelstellingen. Terzake is er nog veel onduidelijkheid. Ik had graag een overzicht van de studies die vandaag beschikbaar zijn over de kostprijs van de implementatie van die doelstellingen. We moeten minstens over deze studies kunnen beschikken als we het inhoudelijke debat willen kunnen voeren. De lasten moeten worden verdeeld over de industrie, de huishoudens en het verkeer. We moeten deze gegevens inzake de kostprijs op voorhand kennen alvorens we kunnen instemmen met de ratificatie.

Ik heb er de vraag om uitleg van de heer Glorieux nog even op nageslagen. Toen is gebleken dat de Vlaamse regering rond dezelfde tijd beslissingen nam of had genomen over dit dossier. Wanneer zal de Vlaamse regering deze ratificatie en implementatie bespreken ?

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, dit is een delicate aangelegenheid, waarin de ecologie natuurlijk altijd sympathiek overkomt.

De eerste vraag is wat dit alles op wereldvlak aan werkloosheid gaat kosten, eerst en vooral voor de Derde Wereld. Ik vestig de aandacht op het feit dat de zogenaamde socialistische landen gedurende veertig jaar de grootste vervuilers zijn geweest. Die toestand duurt voort. Men kan gemakkelijker communisten omverwerpen dan de industrie renoveren : dat kost meer geld en moeite. Wie van Krakau naar Bratislava gaat, via Slovakije, zal er zelfs in deze mooie meimaand geen enkel blad aan de bomen zien. Die ravage werd aangericht door de Comecon, die een aantal vervuilende industrieën hebben neergepoot in die streek.

Verrijken

Dat is een voorbeeld van hoe het niet moet. Daar is nooit een opmerking over gemaakt. Wel wordt nu vijandig opgetreden tegenover de VS omdat dit land het Kyoto-protocol niet goedkeurt. Men zwijgt over wat in Rusland en de andere landen van Oost-Europa is aangericht tijdens het Sovjetregime. Daarover durft men geen statistieken aan. Wie dat opmerkt wordt niet-objectief genoemd, wat een verdere discussie onmogelijk maakt.

De belangrijkste reden voor de VS om het protocol niet goed te keuren, is het feit dat hun economie een beetje hapert. Slechts een beetje, maar de Amerikanen zijn daar veel gevoeliger voor dan wij. We nemen dus beter geen maatregelen die de werkloosheid in de VS sterk zouden kunnen beïnvloeden. Het is goed zijn dossiers te kennen : we kennen de oppervlakkigheid van uiterst links op dat vlak.

Als de VS morgen niet langer ruwe olie uit Venezuela zouden importeren, komt het land aan de spits van de strijd voor het milieu. Venezuela produceert de smerigste olie ter wereld. Die olie zit vol teer : men legt er wegen mee aan zonder dat er raffinage aan te pas komt. Om geopolitieke redenen voert de VS bijna de volledige productie van Venezuela in. Dat feit kleurt de ecologische toestand van de VS ongunstig in. Het is ondenkbaar dat de VS de geopolitieke overwegingen zouden opzij schuiven en de import zouden stopzetten. We moeten met dit element rekening houden. De VS nemen een vierde van de industriële wereldproductie voor hun rekening. Als de VS de Kyotonormen niet kunnen aanvaarden, heeft dat een enorme weerslag.

Men vergeet dikwijls dat de aarde tijdens de eerste veertig jaar van de twintigste eeuw meer is opgewarmd dan tijdens de laatste zestig. Men wil dat niet horen, maar men verkiest de partijdige politiek. In het licht van de economische ontwikkeling zijn de landen van West-Europa en Noord-Amerika erin geslaagd de vervuiling veel beter te bestrijden dan landen met andere systemen. Dat is op zichzelf een verheugende vaststelling.

De VS zullen steeds meer een beroep doen op atoomenergie. Atoomenergie is de zuiverste vorm van energie. Men kan daar om emotionele redenen voor of tegen zijn, maar er zijn weinig wetenschappelijke redenen om tegen te zijn. De ramp in Tsjernobyl is niet het gevolg van de aard van de atoomenergie winning, maar van het socialisme.

U moet eens ter plaatse gaan kijken.

De heer Johan Malcorps : Zijn Sellafeld en Harrisburg ook het product van het socialisme ?

De heer Miel Verrijken : Daar werden de rampen verijdeld. U geeft een slecht voorbeeld. We hebben van Zweden tot Vlaanderen, tot in onze witloofteelt, onder Tsjernobyl geleden.

Een tweede, veel belangrijker punt zijn de nieuwe technieken. Uiterst-links heeft het altijd over progressiviteit. Ik heb nooit begrepen wat men daarmee bedoelt, maar ik zoek verder. Progressief is volgens mij de aanwending van nieuwe wetenschappelijke technieken zoals de zogenaamde 'stoofbuisboringen' : men begint in een natuurarm gebied te boren, om uiteindelijk de olie onder een natuurgebied op te pompen. Deze techniek wordt ook in het Yellowstonepark toegepast. Dat is het mooiste natuurpark ter wereld. De olievelden bevinden zich onder het park, maar de olie wordt in nabijgelegen industriegebieden naar boven gehaald.

Dertig jaar geleden was ik in de VS. Toen was ik jong, en ik was zoals iedereen in de ban van een hetze over het voortbestaan van de elanden en de bizons. Men beweerde dat de oliewinning hen met uitsterfing zou bedreigen. Ik ben ondertussen wat bezadiger geworden. De nieuwe technieken zijn progressief. Ze staan toe dat er twintig maal meer olie wordt boven gehaald in Alaska dan vroeger, maar nu gebeurt dat zonder enige vervuiling.

Europa kan dat voorbeeld niet imiteren, want we hebben geen olie. Vlaanderen heeft al een inspanning gedaan. Voor de oorlog hadden we geen industrie. We hebben een nieuwe industrie opgebouwd, tegen het regime in. Vandaag hebben we een moderne industrie die minder vervuult. Onze Waalse vrienden hebben de gelegenheden niet echt te baat genomen om hun industriële sectoren milieuvriendelijk te maken.

Vlaanderen heeft dat met meer ijver gedaan. Vlaanderen had het op dat vlak misschien ook gemakkelijker, want we konden nieuwe industrieën bouwen. Waarom moet het – in oppervlakte – kleinere Vlaanderen de lasten delen met het grotere Wallonië ? We moeten proberen de rijke VS te imiteren, en proberen met nieuwe industriële technieken het probleem te remediëren. Wat we zeker nooit mogen doen, is de tewerkstelling vermindern. Tewerkstelling is heilig, zowel voor de eerste, de tweede als de derde wereld.

Verrijken

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : De heer Schuermans stelt terecht dat de doelstellingen wetenschappelijk onderbouwd moeten zijn. Iedereen is het daarover eens. Ik kan me overigens niet voorstellen dat de vorige regering zich lichtzinnig heeft geëngageerd om die 7,5-percentnorm te halen.

Twee weken geleden heeft de heer Peter Witthoek van de federale Dienst voor het Leefmilieu tijdens een studiedag uitgehaald naar de heer Roger Haertssens van Febeliec, die had beweerd dat de doelstelling niet onderbouwd is. De heer Witthoek heeft dat weerlegd, en uitgelegd dat aan de beslissing veel studie- en denkwerk is voorafgegaan.

Mevrouw Merckx, u hebt gelijk dat we het prijskaartje moeten bekijken. Dit vormt immers een inherent onderdeel van een goed bestuur. Een goed bestuur houdt evenwel ook in dat men niet enkel naar de kosten op korte termijn mag kijken, men dient eveneens aandacht te schenken aan de kosten op lange termijn.

Onlangs heb ik een manifest ontvangen dat door 2500 vooraanstaande economen werd ondertekend. In dit manifest roepen de ondertekenaars, waaronder zich zes laureaten van de Nobelprijs bevinden, op om het Kyoto-protocol wel uit te voeren. In de eerste plaats wijzen ze erop dat het hier tenslotte slechts om een minimumdoelstelling gaat. In de tweede plaats wijzen ze er echter nadrukkelijk op dat ze zich als economen duidelijk realiseren dat de kostprijs van de voorziene maatregelen lager ligt dan de prijs die we betalen als men dit protocol niet zou implementeren.

De voorzitter : Mijnheer Glorieux, u hebt daarnet de kans gekregen om uw interpellatie toe te lichten. U hebt straks nog de mogelijkheid tot repliek. Ik meen niet dat het de bedoeling is dat u hier zelf een aantal vragen beantwoordt. U mag me niet verkeerd begrijpen. Ik vind het normaal dat we ons in deze commissie enigszins flexibel opstellen, maar er zijn grenzen.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, aangezien de heer Glorieux me daarnet rechtstreeks heeft aangesproken, zou ik mijn standpunt graag verduidelijken.

De vorige regering heeft zich op bepaalde vlakken geëngageerd. Bovendien heeft ze besloten een commissie te installeren die momenteel tot een rapportering op het federale niveau moet komen. De heer Glorieux is blijkbaar van mening dat deze commissie niet naar het Vlaams Parlement moet komen om tekst en uitleg te verstrekken. Een dergelijke toelichting zou ons debat nochtans wetenschappelijk kunnen onderbouwen. Nu mis ik dit een beetje.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer Schuermans, u verwijst naar een studie die wetenschappelijk onderuit is gehaald.

De voorzitter : Mijnheer Glorieux, ik stel voor dat we het hierbij laten.

Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, ik vrees dat we dit debat vandaag niet ten volle zullen kunnen voeren. De heer Glorieux heeft een interpellatieverzoek ingediend dat gericht was tot twee ministers. Mijns inziens had hij dit interpellatieverzoek tot drie ministers kunnen richten. Met de minister van Leefmilieu erbij was het immers nog vollediger geweest.

Ik begrijp dat ik, in het kader van mijn Europese en buitenlandse bevoegdheden, word aangesproken. Ik begrijp tevens dat minister Stevaert, bevoegd voor energie, wordt aangesproken. Voor mij staat het evenwel als een paal boven water dat zowel minister Stevaert als minister Dua in dit dossier een cruciale rol spelen.

Tenzij deze commissie er anders over zou oordelen, ben ik nog steeds verantwoordelijk voor de hele Vlaamse regering. Dit betekent echter niet dat men alle vragen aan de minister-president kan stellen omdat die dan wel namens alle leden van de Vlaamse regering zal antwoorden. Ik heb dit al benadrukt in andere commissies. Op termijn zouden we op die manier wel wat politiek personeel kunnen besparen, maar dat kan de finaliteit van de gestelde vragen niet zijn.

Mijnheer Glorieux, ik meen dat een aantal elementen in uw interpellatieverzoek door ministers Stevaert en Dua moeten worden beantwoord, want tenslotte zijn zij hier politiek verantwoordelijk voor.

Ik heb begrip voor de beslissing van het Bureau dat slechts één minister in een commissie mag antwoorden. Ik meen evenwel dat een aantal elemen-

Dewael

ten in dit interpellatieverzoek door de bevoegde ministers moeten worden opgevolgd.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president, misschien kan ik de voorliggende zaak even ijken. Dit onderwerp is vroeger al eens aan bod gekomen. Uit de bespreking door het Uitgebreid Bureau en de commissievoorzitters is toen gebleken dat die onderwerpen in deze commissie zouden worden behandeld. Ik wil er trouwens op wijzen dat minister Dua deze commissie al eens heeft bijgewoond om een bepaald ontwerp van verdrag te verdedigen.

Bepaalde macro-doelstellingen kan men niet op de rekening van één minister schrijven. Het is normaal dat deze onderwerpen hier aan bod komen. Zonder afbreuk te willen doen aan de collegialiteit binnen de Vlaamse regering, wil ik toch even opmerken dat het me normaal lijkt dat slechts één minister de vragen beantwoordt. Met het Uitgebreid Bureau is afgesproken om deze onderwerpen in deze commissie aan bod te laten komen. Aan de leden van de andere commissies is met aandrang gevraagd om zich hieraan te associëren.

Met betrekking tot bepaalde onderwerpen vind ik het dan ook perfect mogelijk dat meerdere ministers de gestelde vragen beantwoorden. Met andere woorden, voor mij hoeft de minister-president niet noodzakelijk alle vragen te beantwoorden. Ik ben er wel van overtuigd dat we hier zonder de nodige wederzijdse flexibiliteit nooit uitraken. De leden van de Vlaamse regering dienen deze benadering binnen hun eigen club af te wegen.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, ik zal dit overmaken aan de andere leden van "de club" en we zullen hierover een afspraak maken. Ik zal de vragen die verband houden met mijn verantwoordelijkheden beantwoorden. Het debat kan dan later nog worden voortgezet in aanwezigheid van andere ministers, die mijn antwoorden kunnen complementeren. Het is ook mogelijk om de discussie later opnieuw in de verschillende commissies te voeren.

Ik zal hier niet in de plaats van ministers Stevaert en Dua treden. Ik wil even wijzen op een discussie die we tijdens het begrotingsoverleg hebben gevoerd. Als de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting de antwoorden van de verschillende commissies heeft ontvangen, proberen sommige volksvertegenwoordigers steeds weer om me dezelfde vragen te stellen die ze in de andere

commissies al hebben gesteld. Blijkbaar willen ze op deze manier nagaan of ik dezelfde antwoorden geef als de bevoegde ministers in andere commissies.

Aangezien ik deze houding verkeerd vind, wil ik hier niet aan meedoen. Indien de meerderheid van de leden van deze commissie er anders over oordeelt, zal ik me hiernaar schikken. Als het om de CO2-uitstoot gaat, meen ik evenwel dat minister Stevaert en minister Dua een specifieke verantwoordelijkheid dragen.

Indien er sprake is van tegenstrijdige antwoorden of indien de bevoegde ministers de vragen in de onderscheiden commissies niet beantwoorden, reken ik het tot mijn taak als regeringsleider om dit punt binnen de Vlaamse regering te agenderen en volledig uit te praten. Die signalen heb ik echter tot nu toe niet gekregen. Ik begrijp wel dat de heer Glorieux enigszins ongeduldig wordt. Hij vindt uiteraard dat we verder moeten gaan.

De heer Malcorps moet ik teleurstellen. Ik zit hier niet om te antwoorden namens de federale premier. U zegt dat ons land een slecht signaal heeft gegeven bij de voorstelling van onze prioriteiten aan Europa. Mijnheer Malcorps, u bent gemeenschapssenator. U kunt interpelleren in het federale parlement. Daar kunt u de antwoorden krijgen op de vragen die te maken hebben met de bevoegdheden op dat niveau.

De heer Glorieux heeft gevraagd of de regering de engagementen bevestigt die ik heb verkondigd in mijn antwoord op zijn vraag om uitleg van 14 december 2000. Ik heb ook het antwoord van minister Dua nog eens nagelezen op een vraag om uitleg in de commissie voor Leefmilieu op 30 november 2000. Ik bevestig dat het de wens blijft van de Vlaamse regering om Vlaanderen een grote internationale zichtbaarheid te geven en de participatie van Vlaanderen aan de multilaterale besluitvorming te versterken op het vlak van de klimaatonderhandelingen.

Op 20 april van dit jaar hebben we beslist om de Taskforce Klimaatbeleid Vlaanderen op te richten. Binnen dat kader zal er eveneens een Klimaatbeleidsplan Vlaanderen worden opgesteld. Waaruit bestaat de opdracht van die taskforce ? Ten eerste is er dus het opmaken van dat Klimaatbeleidsplan Vlaanderen en het inschatten van de menselijke en financiële middelen die nodig zijn om een efficiënte uitwerking ervan te kunnen garanderen. Ten tweede is er de opdracht om de opmaak en de uitvoering van een Nationaal Klimaatplan procesma-

Dewael

tig op te volgen. Daarbij komt dan nog het bijsturen van dat plan in functie van specifieke noden voor Vlaanderen. Ten derde behoort het ook tot de opdracht van de taskforce om het ratificatieproces van het protocol van Kyoto op te volgen, conform de beslissing van de Vlaamse regering van 8 december van vorig jaar. Ten vierde is er de taak van het rapporteren van de vastgestelde vooruitgang aan de Vlaamse regering op basis van een betrouwbare monitoring. Ten slotte is er dan nog de opdracht om het Vlaamse beleidsstandpunt betreffende het nationale en het internationale klimaatbeleid voor te bereiden.

In die taskforce zitten vertegenwoordigers van alle betrokken kabinetten. Ook de administraties en de openbare instellingen zijn vertegenwoordigd. Het secretariaat van de taskforce wordt gemeenschappelijk waargenomen door zowel de energie- als de milieuadministratie. Dit engagement – met het inzetten van de middelen en met de methodologische aanpak – moet garanderen dat de Vlaamse regering dat ratificatieproces zo snel mogelijk kan afhandelen.

De tweede vraag was of dat ratificatieproces kan worden afgehandeld tegen 30 juni van dit jaar. Met de beslissing van de Vlaamse regering van 8 december hebben we de Vlaamse ministers van Leefmilieu en van Energie ermee belast de nodige maatregelen te nemen om te komen tot de ratificatie van het Kyoto-protocol vóór 30 juni van dit jaar.

In dat dossier hebben we al een positief advies gekregen van de Inspectie van Financiën. Ook het begrotingsakkoord werd al verkregen. Op dit ogenblik wordt het aan de betrokken ministers ter ondertekening voorgelegd. Het zal ook eerstdaags voor principiële goedkeuring en voor adviesaanvraag bij de Raad van State op de agenda van de Vlaamse regering worden geplaatst. Daarna zal de gewone procedure moeten worden gevolgd.

We zijn op de goede weg, maar toch denk ik dat de ratificatie vóór 30 juni niet haalbaar zal zijn. We moeten immers rekening houden met de procedurele stappen die nog moeten worden gezet. Bovendien is er ook nog het zomerreces.

De derde vraag luidde of de Vlaamse regering er bij de federale premier op heeft aangedrongen om de klimaatproblematiek als een belangrijke speerpuntactie mee te nemen tijdens het voorzitterschap. In dit verband wil ik benadrukken dat de gewesten een inbreng hebben gehad bij de totstand-

koming van de Belgische prioriteiten van het voorzitterschap. Dat is nogal evident.

Mede onder die impuls is de volgende passage opgenomen in de prioriteitennota : 'Het Belgische voorzitterschap is bereid zich te engageren voor de klimaatwijziging en het Kyoto-proces. De klimaatverandering bedreigt de toekomstige welvaart en de economische vooruitgang van de hele planeet. Efficiënt internationaal optreden is noodzakelijk om emissies te verminderen. Het standpunt van de nieuwe Amerikaanse regering heeft de kaarten grondig dooreengeschied. Het Belgische voorzitterschap zal in elk geval proberen om het Kyoto-proces, indien nodig met enkele aanpassingen aan de nieuwe situatie, vlot te krijgen.'

Dat staat dus in de prioriteitennota van ons land. De ratificatie van dat protocol door het federale parlement is uiteraard de verantwoordelijkheid van dat federale parlement en zijn leden. Op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 16 juni 2000 hebben de betrokken overheden wel beslist dat zou worden gestart met de respectieve ratificatieprocedures. Hierop volgend is dan op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 14 december 2000 beslist dat er eveneens een finaal Nationaal Klimaatplan, inclusief de gewestelijke inbreng, klaar moet zijn tegen eind juni 2001.

Om uitvoering te kunnen geven aan dat plan heeft de interministeriële conferentie tevens beslist om een interkabinettenwerkgroep te belasten met het uitwerken van een ontwerp van samenwerkingsakkoord dat de uitvoeringsmodaliteiten tussen de federale en de gewestelijke overheden zal moeten regelen. Het zijn deze gezamenlijke acties die aangeven dat er zowel in een Vlaamse als in een Belgische context werk wordt gemaakt van de procedure voor de ratificatie van het protocol, om zo tegen de start van het voorzitterschap met meer gewicht de verdere besprekingen over de concretisering van dat protocol te kunnen aanvangen.

Mijnheer Schuermans, ik onderschrijf ten dele uw stelling over de techniciteit. Men zegt echter ook dat men tijdens de vorige legislatuur met de nodige kennis van zaken en technische onderbouw stappen heeft gezet. U vraagt me naar de doelstelling. We hebben nood aan meer kennis van zaken, technische onderbouw, een concreter stappenplan om na te gaan wat haalbaar is en binnen welke termijn.

Mijnheer Malcorps, u mag mijn houding niet verkeerd interpreteren. Ik zeg u echter dat ik geen uitspraken doe over indrukken die premier Verhofstadt zou hebben gewekt bij het voorstellen van de

Dewael

prioriteiten. Ik ben het wel met u eens dat we de gewesten moeten responsabiliseren. Mochten er andersluidende signalen zijn verstuurd, dan zijn die verkeerd. We moeten aan elk niveau de verantwoordelijkheid en bevoegdheid geven die het toekomt. Indien u dat nog niet hebt gedaan, kunt u de premier te gelegener tijd in de Senaat ondervragen.

Mevrouw Merckx, ik moet het antwoord op uw vraag schuldig blijven. Ik kon niet vermoeden dat u me zou vragen wat het exacte prijskaartje zou zijn en de studies daarover op tafel te leggen. Ik neem aan dat die informatie bij de administratie te vinden is. Indien u me de gelegenheid geeft, zal ik, of de bevoegde collega-minister, volgende keer terugkomen. Ik heb de gegevens nu niet bij de hand.

Geachte commissieleden, ik heb geantwoord op de zaken die onder mijn bevoegdheid vallen. Ik kan me levendig voorstellen dat u vindt dat het debat niet is uitgeput. Ik wil dan ook eventueel binnen de regering afspraken maken zodat bij een volgende zitting de bevoegde ministers naar de commissie komen om het verhaal aan te vullen. Ik stel me echter niet in hun plaats.

De voorzitter : We kunnen de interpellatie moeilijk een volgende keer afwerken. Er is echter geen enkel probleem om een gedachtewisseling over de verplichtingen of doelstellingen te houden. Dit is ook al gebeurd bij het koppelen van een voorstel van resolutie aan een verdrag. Op basis daarvan vond ook een gedachtewisseling plaats. De bevoegde ministers kunnen dan hun inbreng doen.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord op een aantal van mijn vragen. U hebt een punt als u zegt dat bepaalde zaken tot de bevoegdheden van andere ministers behoren. Ik zal op uw aanraden de andere ministers hierover interpellieren of gebruikmaken van een andere formule.

Ik neem er in elk geval akte van dat de regering de engagementen van december bevestigt. Dat is zeer belangrijk. Het is wel jammer dat we inzake de ratificatie de streefdatum van het Belgisch voorzitterschap niet zullen halen. Ik heb begrepen dat dit zelfs pas na het zomerreces zal gebeuren.

We moeten ernaar streven dat het verdrag wordt geratificeerd op het ogenblik dat de Raad van Mi-

lieuminsters, die door Vlaanderen wordt voorgezeten, samenkomt. Dit zou een belangrijk signaal zijn en een voorbeeldfunctie inhouden ten opzichte van de andere landen en regio's.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister-president, ik begrijp heel goed dat u niet in de plaats wenst te treden van de vakministers. Toch is er een afspraak dat er telkens maar één minister wordt geïnterpelleerd, die dan antwoordt in de plaats van anderen. Soms wordt zelfs het antwoord van andere ministers voorgelezen. Er waren drie vragen specifiek gericht aan minister Stevaert, waaronder de zeer belangrijke over de benchmarkingconvenants. U wist dat op voorhand. We hebben daar nu geen antwoord op gekregen.

Ik voel me daar ongemakkelijk bij. Dit is niet de afspraak. Het ministerie had hierover een antwoord kunnen bezorgen. Nu moet de heer Glorieux opnieuw een interpellatieverzoek indienen. Dat is niet de manier van werken die we hebben afgesproken. We behouden ons dan ook het recht voor om een motie in dienen die over het geheel van de interpellatie gaat. Als we op een aantal vragen geen antwoord krijgen, dan zullen we onze conclusies moeten trekken.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, mijn fractie blijft onverkort achter de afgesproken doelstellingen staan. Als we inzage vragen in het kostenplaatje, dan gebeurt dit vanuit de bekommernis van behoorlijk bestuur. Als men zich daadwerkelijk engageert om het verdrag integraal te implementeren, dan is er een debat nodig om een aantal prioriteiten te herschikken.

Mijnheer de minister-president, het is zeker niet onze bedoeling om de doelstellingen in vraag te stellen. Indien het klopt dat dankzij de inbreng van het gewest de door u geciteerde paragraaf in de Belgische prioriteitenlijst is opgenomen, dan zitten we op de juiste weg. Het is wel onontbeerlijk te weten wat hiervan het prijskaartje zal zijn.

Ik begrijp ook dat u nu niet over alle informatie beschikt, maar ik zou die documenten wel graag spoedig ontvangen. Het is toch jammer dat we een beetje in algemeenheden verwijlen omdat we niet over alle technische antwoorden beschikken.

Ik dacht dat er ook in het regeerakkoord een punt van werd gemaakt om dit te implementeren. Ik be-

Merckx-Van Goey

grijp dat alles een lange aanloop heeft, maar het is nu wel vijf voor twaalf.

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Malcorps, ofwel richt men een interpellatie tot de minister-president vanuit zijn buitenlandse en Europese bevoegdheid, meer bepaald met het oog op de ratificatie en de stand van zaken ervan, ofwel gooit men het debat open in al zijn techniciteit en dan richt men zich ook tot minister Stevaert en minister Dua.

Neem nu bijvoorbeeld uw vierde vraag : wat is het CO₂-reductiepotentieel dat verwacht wordt van de benchmarkingconvenants met de energie-intensieve sectoren ? Benchmarking zou in 2005 een primaire energiebesparing van 4 petajoule kunnen opleveren in de ijzer- en staalsector, van 1,6 petajoule in de chemie, enzovoort. Dat zijn elementen van antwoord. Vergeef mij, maar ik vind het vrij onzinnig dat ik in de plaats van een betrokken collega dat soort antwoorden moet voorlezen. U zegt dan dat Dewael hier maar iets moet komen voorlezen waarvoor hij geen administratie of kabinetssmedewerkers heeft. Men duwt hem iets in handen en hij komt dat hier debiteren. Dit is mijns inziens een onzinnige handelswijze.

Ik probeer een oplossing te zoeken voor de problemen die hier rijzen en begrijp wel dat het hier om een bevoegdheidsoverschrijdende problematiek. Ik wil wel antwoorden op de internationale of Europese aspecten, meer bepaald inzake de ratificatie, maar ik wil me niet in de plaats stellen van collega Dua of collega Stevaert voor de technische specificiteit op het vlak van leefmilieu of energie. Ofwel antwoord ik alleen en is het vervolg een gedachtewisseling die we dan voortzetten met hun ambtenaren zodat we het debat ook technisch helemaal kunnen uitspitten, ofwel is het een debat dat dan in de diverse commissies opnieuw moet worden opgenomen. Het is het een of het ander.

Ik vind het vrij onzinnig hier teksten te moeten debiteren die mij in de handen worden gestopt door diverse administraties. Ik heb er geen enkele moeite mee ten aanzien van deze commissie toe te geven dat ik deze techniciteit niet beheers. Had ik hiervoor twee volle dagen en twee volle nachten uitgetrokken, dan zou ik die techniciteit misschien wat beter beheersen, maar ik denk niet dat dit de taak is van een minister-president.

Maar goed, ik beseft dat het antwoord onvolledig is en sta open voor elke suggestie. Ik zal hierover ook verslag uitbrengen binnen de regering. Misschien kan in samenspraak met de betrokken collega's een voorstel aan het parlement worden uitgewerkt, of misschien kan in deze commissie de rest van de problematiek opnieuw op de agenda worden geplaatst in de vorm van een gedachtewisseling.

De voorzitter : De heer Bril heeft het woord.

De heer Louis Bril : Het zou mijns inziens inderdaad beter zijn indien de twee betrokken ministers naar deze commissie zouden komen. Technisch is dit perfect mogelijk en het zou ons de mogelijkheid bieden de zaken veel grondiger te benaderen.

De heer Jacques Laverge : Ik denk dat deze aangelegenheid in de respectieve commissies behandeld moet worden. Elke commissie heeft nu eenmaal haar eigen specialisaties.

De voorzitter : Mijnheer Laverge, het argument dat u aanhaalt, houdt steek, maar daar is al over beslist en ligt dus achter ons. Dit werd ook met de commissievoorzitters en het Uitgebreid Bureau besproken en er werd dienaangaande een keuze gemaakt.

Het gaat hier niet alleen over de inhoud, maar ook over het engagement dat men neemt als staat en met de componenten die eigen zijn aan dit koninkrijk. Dat is eigenlijk het essentiële. Het gaat dus om de politieke wil of om de politieke verantwoordelijkheid die men al dan niet neemt, om de afwijging die door iedereen moet worden gemaakt.

Uiteraard zijn er in dit geval een heleboel technische aspecten die het algemeen beleid overstijgen. We zullen ook geen twintig voorbeelden van deze aard hebben. Ik stel voor om een gedachtewisseling te agenderen met de twee betrokken ministers. Als de antwoorden niet voldoen, kan er opnieuw worden geïnterpelleerd. Dat lijkt me een logische gang van zaken. Kunnen we het daarover eens zijn ?

De heer Eloi Glorieux : Ik wil de discussie niet nodeloos rekken, maar ik wil beklemtonen dat de interpellatie aan de twee ministers was gericht. Ik heb antwoord gekregen van één minister. De andere ministers dragen ook verantwoordelijkheid, minister Dua nog iets meer dan de anderen, maar toch veel minder dan de minister van Energie. Ik zal dezelfde interpellatie opnieuw indienen, uiteraard zonder de vragen waar we vandaag al een antwoord op kregen. Moeten we de hele procedure opnieuw doorlopen ?

Glorieux

De voorzitter : Dat lijkt me logisch.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Vermits niet eens de helft van de vragen is beantwoord, lijkt het me logisch dat de interpellatie volgende week opnieuw wordt geagendeerd met minister Stevaert, waarbij we alle rechten behouden. Een gedachtewisseling is vrijblijvend en we hebben al aangekondigd dat we een motie willen indienen. Het zou goed zijn dat we eerst de antwoorden van minister Stevaert horen.

Minister-president Patrick Dewael : Men heeft me gezegd dat het niet toegelaten is in een interpellatieprocedure om met twee, of meer ministers tegelijk te antwoorden.

De voorzitter : Er is maar één minister die antwoordt. Het is wel voorzien dat die minister ook het antwoord van een andere minister voorleest.

Mijnheer Malcorps, u zult dus opnieuw een interpellatieverzoek moeten indienen. Het Uitgebreid Bureau moet daarover beslissen. Daarna wordt dat geagendeerd in de commissie. Ik ga ermee akkoord dat een gedachtewisseling vrijblijvend is, maar ik wilde het enkel aanreiken als praktische oplossing. Als u echter een motie wilt indienen, dan moet u inderdaad een nieuw interpellatieverzoek indienen.

Minister-president Patrick Dewael : Het komt de interpellant toe om te beslissen wat hij doet. Het klopt dat alle leden van de Vlaamse regering hier een stukje verantwoordelijkheid in dragen. De Vlaamse regering heeft op 8 december 2000 beslist dat : ' ... de ministers van Leefmilieu en Energie de opdracht hebben om een aantal maatregelen te treffen om te komen tot ratificatie van het Kyoto-protocol voor 30 juni, een verdeling van de Belgische reductiedoelstelling van 7,5 procent over de drie gewesten ...', et cetera. Ik lees enkel die beslissing voor. Ik kan ook vragen dat minister Vanderpoorten komt uitleggen wat haar bijdrage daarin kan zijn, maar ik vraag aan de commissie om de zaken niet op hun kop te zetten. De hele Vlaamse regering heeft een opdracht gegeven aan de ministers van Leefmilieu en Energie. Door de aard van de problematiek vind ik dat de logica zelve.

De voorzitter : De regering beslist autonoom wie er komt antwoorden namens de regering. Het was ook mogelijk geweest dat minister Dua was komen antwoorden en daarbij antwoorden had meegebracht van minister Stevaert.

Als er een interpellatieverzoek wordt ingediend, dan zal dat worden geagendeerd. Als dat niet het geval is, stel ik voor om een gedachtewisseling te organiseren.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, uw voorstel om alle ministers uit te nodigen voor een debat lijkt me nuttig. Naast het peilen naar intenties, kunnen we op die manier ook een technisch-inhoudelijk debat voeren. De omvang van de nodige middelen is immers van die orde dat er implicaties zijn voor alle ministers. We moeten de politieke wil en het regeringsengagement kunnen toetsen.

Ik begrijp heel goed dat de heer Malcorps het instrument van een motie waarover moet worden gestemd in de plenaire vergadering, niet uit handen wil geven. Ook mijn fractie kondigt een motie aan, want dit debat is van groot belang. Een ratificatie is meestal een heel eenvoudige legistische handeling. Het gaat daarbij over een decreet met één artikel. Bij de ratificatie zullen we geen punt noch komma kunnen veranderen aan de invulling door de regering. Het is daarom van groot belang om op voorhand te debatteren en afspraken te maken.

De voorzitter : We hebben goede afspraken gemaakt. Iedereen behoudt zijn of haar initiatiefrecht. De regering heeft haar verantwoordelijkheid. Als er geen interpellatie volgt, komt er een gedachtenwisseling.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Glorieux en door mevrouw Merckx werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Voorzitter

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de opvolging van de resolutie inzake de aanwezigheid van kernwapens op Vlaams Grondgebied

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Hostekint tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de opvolging van de resolutie inzake de aanwezigheid van kernwapens op Vlaams Grondgebied.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, in het parlement worden nogal wat resoluties goedgekeurd. Het voornaamste daarbij is dat ze ook worden uitgevoerd en geen dode letter blijven. Tijdens de plenaire vergadering van 23 februari 2000 keurde het Vlaams Parlement met ruime meerderheid een resolutie goed over de aanwezigheid van kernwapens op het Vlaams grondgebied. Daarin wordt onder meer gevraagd dat de minister-president aan de federale regering zou vragen om bij de NAVO de terugtrekking te bepleiten van alle kernwapens uit Vlaanderen.

De aanwezigheid van tien Amerikaanse nucleaire vliegtuigbommen van het type B-61, met aan boord wapens met een vernietigingskracht die de bom op Hiroshima honderden malen overtreft, bestemd voor gebruik door de Belgische luchtmacht, heeft vorige maand andermaal aanleiding gegeven tot een burgerinspectie op de basis van Kleine Brogel. Dit gebeurde op Paasmaandag. Het was een opgemerkte en succesvolle manifestatie. Naar schatting waren er bijna duizend vredesactivisten aanwezig. Hoofdzakelijk jongeren, maar ook een aantal parlementsleden uit de diverse politieke partijen, kwamen er hun ongenoegen uiten over de Belgische NAVO-verplichting om een nucleaire unit operationeel te houden.

De vredesactivisten zijn ervan overtuigd dat Vlaanderen een internationale voortrekkersrol kan spelen om de kernwapens eerst uit Vlaanderen en daarna uit de wereld te bannen. Ik verwijs naar het Belgisch initiatief van een aantal jaren geleden tegen de anti-persoonsmijnen. Het initiatief kwam tot stand onder leiding van de toenmalige federale minister van Buitenlandse Zaken en is uitgegroeid tot een wereldwijd verbod op het gebruik van deze wapens.

In het licht van de evoluties op internationaal vlak sinds de goedkeuring van de resolutie, blijft het thema heel actueel. Ik verwijs onder meer naar de recente plannen van de Amerikaanse president Bush voor de bouw van een anti-raketten schild. Men kan zich afvragen tegen wie dat schild is gericht. Bovendien geldt nog steeds de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag van 8 juli 1996 over de illegaliteit van kernwapens en blijven ook de Nürnbergprincipes die alle burgers een verplichting opleggen inzake het voorkomen van oorlogsmisdaden, onverkort van kracht.

Ik zet een aantal parlementaire initiatieven op een rij die sinds de goedkeuring van de resolutie werden genomen. De Vlaamse regering heeft bovendien op voorstel van gewezen minister Sauwens, reeds op 21 januari 2000 haar steun verleend aan het voorstel van resolutie over de aanwezigheid van kernwapens.

Op een vraag om uitleg van de heer Glorieux in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden op 17 mei 2000, antwoordde de minister van Binnenlandse Aangelegenheden dat de minister-president de federale premier in kennis had gesteld van de resolutie van het Vlaams Parlement, en hem had gevraagd om er binnen het NAVO-bondgenootschap het nodige gevolg aan te geven. Dit bleef evenwel zonder antwoord van de federale regering, zoals bleek uit dat antwoord van nu reeds meer dan een jaar geleden.

In antwoord op een vraag om uitleg over hetzelfde onderwerp die ik in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden stelde op 2 mei laatstleden, beklemtoonde voormalig minister Sauwens andermaal dat hij vooralsnog geen weet had van een antwoord namens de federale regering. Tegelijkertijd verwees hij naar u, mijnheer de minister-president, vermits u verantwoordelijk bent voor de coördinatie van het buitenlands beleid.

In het licht van de recente vredesmanifestatie in Kleine Brogel – waar het niet bij zal blijven – en de resolutie die in het federaal parlement door de

Hostekint

meerderheidsfracties wordt voorbereid, wil ik u de volgende twee vragen stellen. Hebt u er namens de Vlaamse regering opnieuw bij de federale regering op aangedrongen om bij het NAVO-bondgenootschap te pleiten voor de terugtrekking van alle kernwapens uit Vlaanderen? Hebt u desgevallend al een antwoord ontvangen van de federale regering?

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik sluit me zeer zeker aan bij de vraag van de heer Hostekint. Ik wens te beklemtonen dat het, na de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van juli 1996, voor iedereen duidelijk zou moeten zijn dat het dreigen met of het gebruik van kernwapens niet in overeenstemming te brengen is met het internationaal recht zoals dat vervat zit in het oorlogsrecht en het humanitair recht. Hoewel we nu ook voorkomen in het rapport van Amnesty International, is België een land dat de mensenrechten hoog aanslaat en overal ter wereld troepen en soldaten rondstuurt om die rechten te doen eerbiedigen. We moeten dan ook als eersten een uitspraak van het Internationaal Gerechtshof eerbiedigen.

Het is belangrijk dat de resolutie van het Vlaams Parlement volledig binnen de bevoegdheid van het parlement valt, ondanks het feit het een zaak is waar we op zich geen zeggenschap over hebben. Vanuit onze bezorgdheid en onze betrokkenheid bij de verplichtingen die in het Nürnbergtribunaal gesteld zijn, legden we de vraag voor aan de federale regering om op haar beurt bij de NAVO te pleiten voor een terugtrekking van de kernwapens. Eens te meer is daar tot nu toe geen gevolg aan gegeven. In welke mate heeft onze regering al uitvoering gegeven aan de resolutie, en de federale regering ervan op de hoogte gebracht?

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, collega's, ingevolge de resolutie van het Vlaams Parlement van 23 februari heb ik een brief gericht aan de premier, met de volgende inhoud : 'Vanuit het gegeven dat de beslissingsbevoegdheid inzake de opslag van atoomwapens in Vlaanderen bij de federale regering ligt, en in de wetenschap dat deze opslag onder het militair geheim valt, hecht ik er niettemin aan er namens de Vlaamse regering op aan te dringen dat de federale regering

binnen het NAVO-bondgenootschap voor de terugtrekking van alle kernwapens uit Vlaanderen zou pleiten, zulks overeenkomstig de universeel geldende regels van het internationaal recht.'

Premier Verhofstadt heeft me op 10 juni van vorig jaar het volgende antwoord gegeven : 'Zoals u weet heeft de NAVO in april 1999 een nieuw strategisch concept goedgekeurd. Binnen dit strategisch concept blijft de nucleaire ontrading een belangrijk onderdeel. De Belgische regering heeft dit concept onderschreven. De NAVO heeft in Europa nog slechts één type van nucleair wapen, namelijk Amerikaanse vliegtuigbommen. Deze worden ontplooid in beveiligde schuilplaatsen op het vasteland. De alliantie onthult de precieze locatie van de nucleaire wapens niet, en geeft geen formele bevestiging van hun aanwezigheid op een specifiek terrein. Voorts wil ik u erop wijzen dat de NAVO sinds het midden van de jaren tachtig het aantal nucleaire wapens in Europa met meer dan 85 procent heeft verminderd. Het gaat nu nog om enkele honderden stuks. België blijft er bij de kernwapenstaten op aandringen dat zij hun kernwapenarsenalen verder reduceren. Dat was ook de houding die de regering innam tijdens de recente opvolgingscommissie van het non-proliferatieverdrag.'

Op 25 januari 2001 heeft de premier in de Kamer van Volksvertegenwoordigers deze houding bevestigd.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de minister-president, er is nu wel degelijk een antwoord van de federale eerste minister. Dat komt erop neer dat België zich houdt aan de NAVO-solidariteit. De locatie ervan wordt niet bekendgemaakt, maar het is een publiek geheim dat die tien kernbommen zich in Vlaanderen, meer bepaald in Kleine Brogel bevinden. Niemand twijfelt daaraan. Ik meen zelfs te weten dat de eerste minister dat, vorig jaar als ik me niet vergis, heeft meegedeeld aan de fractievoorzitters in de Kamer. België toont zich tot nader order een zeer goede leerling binnen de NAVO.

Hierover bestaan verschillende overtuigingen. De mijne is dat de NAVO nog steeds wordt gedomineerd door één land : de VS. Nu staat aan de leiding van dat land een president die zeer conservatief is, op allerlei vlakken. Daarnet werd dat nog belicht toen men het had over de Kyoto-akkoorden. Sinds het aantreden van president Bush worden al die verbintenissen van de VS in vraag gesteld. In de jaren tachtig hebben we ons soms geër-

Hostekint

gerd aan het conservatisme van Ronald Reagan, maar in vergelijking met Bush is Reagan een koor-knaapje.

Sommigen zijn misschien atlantici. Ik ben dat niet. Het grote voordeel van Vlaanderen is dat het een natie in wording is. Onze natie is zeer jong en niet bezwaard door een verleden. We vertrekken met een schone lei. We hebben dat opgebouwd, ook onder uw leiding, mijnheer de voorzitter. Op vele gebieden kunnen we het voorbeeld geven. Ik pleit ervoor dat Vlaanderen ook op dit vlak een voorbeeld geeft aan de wereld. Ik ben ervan overtuigd dat u hierin zou worden gesteund door een grote meerderheid in dit parlement. Dat bewijst het feit dat het voorstel van resolutie met een overgrote meerderheid is goedgekeurd. We wanhopen niet. De VS hebben nog steeds een verpletterende su-

prematie. Maar hoewel Vlaanderen een stip is op de wereldkaart kunnen we, met dit parlement als basis, toch veel doen in de wereld. Daarover kunnen we het straks nog hebben, wanneer we de Europese politiek bespreken. We zullen steeds die politiek van de VS blijven aanklagen. Ik vraag me af tegen wie die kernraketten tegenwoordig gericht zijn. Vroeger was dat tegen de Sovjet-Unie. Nu is Rusland een reus op lemen voeten. Bush verwijst naar 'schurkenstaten' om zijn nucleaire schild te verantwoorden, maar in feite stelt hij dit schild voor om de militaire lobby in de VS, die enorm veel geld verdient met de bewapening, te plezieren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.04 uur.*
